

Андрій Мостренко:

«На прем'єрі багато військових дякували, фотографувалися разом»

Розмовляла Вікторія Котенок

– Ви народилися і довгий час жили в Таллінні. З чим пов'язаний переїзд у Миколаїв?

– Коли батько вийшов на пенсію, думав оселитися у місті неподалік від моря, адже він був військовим моряком. Батько родом з України – село Бережани Тернопільської області. Естонська мова йому важко давалася, тож вирішив повернутися на батьківщину. Обрав Миколаїв (точніше, село Лимани), неподалік від моря. А ще тому, що там було Миколаївське училище культури. Казав мені: «Андрію, тобі треба вчитися». Тоді я хотів більше з музикою пов'язати своє життя, бо в Таллінні у мене вже був свій музичний гурт.

– Батько не хотів, щоб ви також стали військовим?

– Хотів. Але я відслужив в армії і зрозумів, що військова служба – це не моє. Бо вже через рік я почав забувати усі теорему, хімію, фізику. А служив я у Німеччині у 1990-ті, складний період тоді був у країні. Я часто був у караул і спостерігав, як вивозилася зброя з країни... Скільки не намагався надихнутися нашими командирами – лише один був цікавий як людина. Відбили охоту від військової професії зовсім...

Так от, після переїзду батько наполягав на освіті, тож я пішов вступати в училище на режисуру масових заходів. У Лиманах був клуб, я там планував працювати, мене кликали і чекали. Спеціальність здав на відмінно, але ще треба було писати диктант... Українською мовою! А я розмовляв і писав естонською краще. Батько порадив: як чуєш, так і пиши. Написав я, мабуть, на таку одиницю... (посміхається) Але потім, поговоривши зі мною, авансом поставили трійку. І перше,

Андрій Мостренко (н.1972, Таллінн) – актор театру, кіно, дубляжу, заслужений артист України. Закінчив Миколаївське училище культури (режисер масових заходів), Миколаївську філію Київського університету культури і мистецтв (соціальна педагогіка, викладач Олег Ігнат'єв). З 1993 по 2006 рік працював у Миколаївському українському театрі драми та музичної комедії, де зіграв Голохвастова у виставі «За двома зайцями» Михайла Старицького, Дона Хуана у «Науці підкорювати жінок» за п'єсою Гільєрме Фігейредо; Івана Карася у «Запорожці за Дунаєм» Семена Гулака-Артемівського, Гната у «Чарівниці» за п'єсою Івана Карпенка-Карого «Безталанна», Генрі Хігінса у «Моїй прекрасній леді» Бернарда Шоу та ін. З 2007 року – актор Київського театру драми та комедії на лівому березі Дніпра. Грає у виставах: «Море... Ніч... Свічки...» за п'єсою «Це величне море» Йосефа Бар-Йосефа (Ефраїм), «Корсиканка» Іржі Губача (Бертран), «Дзвінок з минулого» Анатолія Крима (Андрій), «Батько» Флоріана Зеллера (П'єр), «37 листівок» Майкла МакКівера (Стенфорд Пі Саттон (батько)), «З цією виставою щось не так» Генрі Льюїса, Джонатана Сейєра, Генрі Шилдса (Денніс, Перкінс). З 2008-го – працює на дубляжі, з 2009-го – знімається у кіно. Ролі: чекіст Євдокімов («Чорний ворон» Тараса Ткаченка, 2019), капітан СБУ Володимир Руденко (серіал «Доброволець» Ахтема Сеїтаблаєва, 2020), Кеп («Снайпер. Білий ворон» Мар'яна Бушана, 2021), батько української родини Михайло Іванюк («Щедрик» Олесі Моргунець-Ісаєнко, 2022), заступник командира прикордонного загону («Мирний-21» Ахтема Сеїтаблаєва, 2023), Батько (молодий) («Батько» Олександра Кобзаря, 2023) та ін.

з чого я почав навчання, – з читання книжок українською. Хоча мені було дуже важко вивчити мову: Миколаїв – більшою мірою російськомовне місто. Але зі мною після пар абсолютно безкоштовно почала займатися одна викладачка – і вже через рік я переміг у конкурсі. Хоча просто допомагав дівчинці як партнер і не подавався як учасник.

– Наскільки я розумію, саме цей конкурс змінив вашу подальшу долю?
– Так, бо в журі сиділи представники управління культури

Андрій Мостренко і Андрій Самінін у фільмі «Мирний 21». Режисер Ахтем Сеїтаблаєв. 2023.

і провідні актори миколаївських театрів. Мене відзначив народний артист України Олександр Іванович Кравченко, який потім став моїм наставником. Він працював колись у Київському театрі оперети. Рік тому помер через важку хворобу, царство небесне. Саме він мене вписав у список конкурсантів. І за рішенням журі я став переможцем.

А наступного дня Олександр Іванович прийшов в училище і забрав мене з пар на розмову. «Андрійку, а ти знаєш, скільки театрів у Миколаєві?» – питав мене. Я знав тоді тільки театр російської драми (авт. – нині Миколаївський академічний театр) та ляльковий. «Про український театр не чув? От ми йдемо до нього», – сказав він. Після пожежі його 10 років ремонтували, і от саме закінчували цей процес. Актор завів мене до директора Миколи Семеновича Берсона зі словами: «Я вам знайшов молодого актора». Зібрали худраду, щоб мене подивитися. Мені було тоді 22 роки, я був відчайдушний і зухвалий – почитав, поспівав. Опісля 15 хвилин тривала нарада, і директор сказав, що я працюю в театрі з наступного сезону. А це якраз було перед канікулами. Тож училище я вже закінчував заочно.

– *Університет, мабуть, теж заочно?*

– Трохи пізніше був Інститут культури, нині – університет, де я навчався, щоб отримати вищу освіту. Мене театр подавав на звання – а без вищої освіти не можна. Тож довелося ще вчитися. В 31 рік я отримав заслуженого артиста.

– *За вісім років у Миколаївському театрі ви зіграли чимало головних ролей. Які, на вашу думку, були етапними?*

– Я формувався як актор у театрі, при якому діяла навчальна студія. Там були заняття і з вокалу, і з хореографії, і зі сценічної мови, і з режисури тощо. Микола Берсон написав на цю тему (що актора можна виховати в театрі) дисертацію, яку захистив. Багато випускників цієї школи або працюють в театрі, або поїхали вчитися у вищі навчальні заклади. У

студії якраз викладав Олександр Кравченко, Олег Ігнат'єв та інші. Це, насправді, були «золоті роки» для мене.

Щодо ролей, то я дуже радий, коли мене призначали на характерні ролі. Серед них – Голохвастов з вистави «За двома зайцями» Старицького, Стецько і його батько у «Чудасії на Гончарівці» Квітки-Основ'яненка. Дон Жуан теж у мене був цікавий, з характером, не можна сказати, що просто ліричний герой. Багато грав в оперетах. Фалька в «Летючій миші» Штрауса, Боні у «Сільві» Кальмана. Я дуже любив вистави, де можна було потанцювати, поспівати, пожартувати. Навіть співав у двох операх – Батька в «Катерині» Миколи Аркаса і Карася у «Запорозьці за Дунаєм» Гулака-Артемівського. Хоча мене тягнуло до драматичних ролей, хотів внутрішньо розкритися в них. І така нагода трапилася, коли до нас на постановку «Безталанної» Карпенка-Карого приїхав Андрій Білоус. Вистава мала назву «Чарівниця», і я грав Гната. Ця вистава мене дуже зачепила, і я зрозумів, що мені цікаво в цьому драматичному напрямку розвиватися.

– *І захотілося поїхати до столиці?*

– Так, дуже! Спершу захотілося поїхати до Києва і просто подивитися вистави інших театрів. Андрій Федорович якраз запрошував на «Небезпечні зв'язки», які ставив у Театрі на лівому березі Дніпра. Але вирішив я їхати вже цілеспрямовано, щоб у майбутньому перебратися до столиці. Директору свого театру пояснив, що хочу зростати як актор, тому планую переїжджати. На мені трималося 70% репертуару, тому я погодився ще рік попрацювати, щоб на мої ролі ввели інших акторів. Мене, звісно, переконували, щоб я не їхав, що в мене немає шансів, а тут я все втрачу... Але у мене було нестримне бажання хоча б спробувати, щоб потім не жалкувати, що не наважився.

– *Як потрапили до Театру драми і комедії?*

– Я просто прийшов на розмову до Андрія Білоуса. В театрі тоді працював дуже потужний склад акторів: Віталій Лінецький, Михайло Кукуюк, Дмитро Суржиков, Олександр Кобзар, Андрій Самінін, Віталій Салій, Микола Боклан, Володимир Горянський, Олеся Жураківська... Багато акторів, можу когось забути. Я на них дивився, як на богів... Ми з Білоусом стояли у фойє біля буфету і розмовляли. Андрій Федорович казав, що до цього театру потрапити нуль шансів, радив піти до театру Лесі, бо там з житлом могли допомогти. До театру Франка я не хотів іти. Думав ще про Молодий театр...

І поки ми говорили, до театру зайшов Едуард Митницький, тодішній керівник. Привітався і пішов до свого кабінету. Я тоді його ще не знав в обличчя. За кілька хвилин він повернувся до нас. Дивиться на мене, і в Андрія Федоровича запитує, хто я. «Актор з Миколаєва. Хоче переїжджати до Києва. Шукає театр...» – каже Білоус. «А чому не до нас?» – перебиває Едуард Маркович. «Так вакансій наче немає...» – «Через тиждень готові прослуховуватися?» – вже до мене звернувся керівник. Я погодився. «Тільки з партнеркою!» – додав він. Після прослуховування Митницький покликав мене до кабінету: «З наступного сезону працюєш у нас в театрі».

– *Оце так доленосний випадок!*

– Так, абсолютно. Хоча робота була не одразу, за перший рік ввели лише в казку. Зате я мав можливість спостерігати за роботою акторів і бачити, що вони працюють зовсім по-іншому. Тобто все, що я набував у Миколаївському театрі, довелося згорнути і починати спочатку. І це я вже зрозумів, коли почав працювати з Едуардом Марковичем. Оце була людина! А який режисер! Він був уважний до найменших деталей. І в кожного актора, з яким працював, він щось таке діставав з глибини душі, що вони самі не очікували і не знали, що в них це є. Справжній майстер-клас я отримав, коли ми працювали з ним над виставою «Три сестри». Ми репетирували три роки, і за цей час стільки акторів змінилося! Я ходив на всі репетиції і відмовлявся від зйомок. Я розумів, що такого досвіду я більше ніде не отримаю. Всі вистави Митницького, скільки б там не було акторських замінів, мали міцний скелет, який зруйнувати неможливо. Спершу я мав грати Вершиніна спільно з Анатолієм Ященком, але так склалося, що хлопці, які грали Солоного, змінювалися, і в один день «пропали» (на зйомках). Режисер запропонував мені його зіграти, оскільки я був присутній на усіх репетиціях. І в мене гарно пішло, мене залишили на цій ролі одного.

– *В яких ще виставах Митницького ви працювали?*

– «Анна Кареніна». До речі, режисер зізнався, що тоді, коли він мене вперше зустрів у фойє театру, побачив у мені Вронського. І саме треба було омолоджувати склад акторів. Хоча вводив він мене довго на цю роль. Не склалося, на жаль, з виставою «Орфей спускається у пекло». Її репетирували 5 років, і вона стала лебединою піснею Едуарда Марковича. Його постійно щось відволікало від постановки, але за щось інше він вже не хотів братися. Я за цей час перегорів і змушений був відмовитися від репетицій.

– *У виставі «Море... Ніч... Свічки» ви грали від прем'єри?*

– Я ввівся цього року, коли виставу Митницького по відео відновлювала режисерка Тамара Трунова. Нині я граю Ефраїма, але колись я кілька разів виходив в епізодичній ролі Бенні.

– *Ефраїм – психологічно складна роль. Хасид-сват, який жертвує своїм коханням, щоб не залишитися без роботи, не втратити свій авторитет і репутацію.*

– Він – сват, це робота, якою він заробляє на життя. І одного дня він приходить сватати свого, так би мовити, клієнта до дівчини, в яку закоханий. І по її очах бачить взаємні почуття до нього. Але Ефраїм з тих євреїв, які слідуєть законам і своїм традиціям. А ще в нього діти малі, тому він не наважився пожертвувати роботою заради кохання. Я радий, що цю виставу поновлено. Ми намагалися зберегти її такою, як ставив Митницький. Хоча, звісно, нові актори внесли щось своє.

– *Розкажіть про ролі в останніх прем'єрах.*

– Минулого сезону ми випустили трагікомедію «37 листівок» за п'єсою Майкла МакКівера, яку поставив Євгеній Резніченко. Це історія про молодого хлопця, який після 8 років мандрів повертається додому знайомити свою родину з нареченою. Але за цей час його рідні змінилися, і

Кадр з фільму «Щедрик». Режисерка Олеся Моргунець-Ісаєнко. 2023.

він їх не впізнає. Я граю батька цього хлопця – Стенфорда Пі Саттона. Евелін Саттон, мою дружину, грають Світлана Штанько і Леся Самаєва. А нашого сина Айвері – Олег Гоцуляк і Владислав Писаренко.

– *Мабуть, цікавим досвідом була робота у «З цією виставою щось не так»?*

– Безумовно. Репетиції з британською режисеркою Емі Мілбурнз проходили онлайн. Унікальність вистави у тому, що ми до найменших деталей мали повторити оригінальну версію цієї постановки. Це новий і дуже цікавий досвід для мене. В Англії ця вистава йде вже 11 років щодня. І глядачі йдуть і йдуть. Вона запальна, енергійна.

– *Історія «театр у театрі» завжди виграшна...*

– Торік у ризькому Театрі Dailes режисерка поставила цю виставу з нашими акторами за два тижні, уявляєте?.. Майже рік ішли перемовини, щоб цю виставу поставити у нас у Києві. Наша керівниця Олеся Жураківська спеціально їздила до Англії, щоб подивитися оригінал вистави. Вона дуже горіла цією ідеєю, і завдяки її зусиллям вистава з'явилася у нас.

– *Це історія про акторів театрального гуртка університету Корнелі, які намагаються зіграти виставу, але в них виникають перешкоди.*

– У цій історії я граю Дворецького. Перед початком репетицій режисерка розказувала історію кожного героя – звідки він взявся у цій виставі. Щодо мого персонажа, то як тільки він виходить на сцену, розуміє, що даремно це зробив... Кожен актор, звісно, наповнює героя своєю енергією, пластикою, але головний малюнок ролі залишається незмінним у всіх виставах. Шкодную, що не дуже добре знаю англійську. Бо на репетиціях виникали труднощі з розумінням того, що каже режисерка, і важко було пояснити свої думки. Мізки закипали.

– *Давайте перейдемо до кіно, адже переїзд до Києва відкрив вам можливість зніматися у фільмах та серіалах... В останні роки вас часто запрошують на ролі військових.*

– Як кажуть, форма личить (усміхається). У «Чорному вороні» Тараса Ткаченка я грав військового, але негативну роль. Це чекіст Євдокімов. Фільм історичний, і мій персонаж також. Він був ідейно одержимий комунізмом, радянською владою, фанатом, але склалося так, що його теж заарештували, допитували, вибивали зізнання якісь. Це я

читав про нього історію. У фільмі він – один з головних героїв, антагоніст Чорного Ворона. Його прислали, щоб приборкати українське повстання.

– Розкажіть про серіал «Доброволець», який теж на військову тематику.

– Це шестисерійний серіал Ахтема Сеїтаблаєва. Обоюмо з ним працювати. Серіал про добровольця АТО, який повернувся з фронту. А в столиці у цей час готується серія масштабних терактів. Мені дісталася роль капітана СБУ Володимира Руденка, який намагається викрити злочинну групу. Довелося попрацювати з каскадерами, бо в серіалі багато боїв. Головну роль контуженого бійця АТО, який повернувся з війни, зіграв Олег Шульга. І в цю історію з терористами його герой потрапив зовсім випадково.

– Були ще двоє військових – у фільмах «Снайпер. Білий ворон» і «Мирний-21».

– У першому я граю Кепа-снайпера, який інструктує снайперів-новачків. У тому числі головного героя Ворона, якого зіграв Павло Алдошин. Фільм є режисерським дебютом Мар'яна Бушана. Він дуже прискіпливо до всього ставився на зйомках. У нас були такі неймовірні консультанти до фільму. Це було зроблено для того, щоб ніхто не зміг дорікнути, що десь неправда. Чи не так гвинтівку взяв, чи не так повзе, чи не так стріляє... А я ще й інструктор, чи не так? Мені на знімальному майданчику писали текст інструктори, щоб не було неточностей. Для мене вивчити усі ці назви гвинтівок, калібрів... це ще та була задача!

У другому фільмі я зіграв прикордонника. В Ахтема Сеїтаблаєва завжди потужна професійна знімальна команда. Все перевіряється до найменших дрібниць, багато було задіяно піротехніки, каскадерів. Фільм побудований на реальних подіях 2014 року і розповідає про луганських прикордонників, які до останнього не давали захопити свій командний пункт окупантам.

Не можу сказати, що у мене виникали труднощі з героєм на знімальному майданчику, адже перед зйомками у нас іде розмова з режисером, і він чітко окреслює завдання кожного персонажа. Режисер розказує кожному, що і як треба робити. Напрута саме у цьому фільмі полягала в тому, що інформацію луганських прикордонників постійно хтось «зливав», і в коло підозрюваних потрапили всі. Глядач усіх підозрює, але не може вирахувати, хто ж зрадник. І ось цю підозру треба було в маленьких деталях – погляді, міміці, жесті – протягнути. Щоб інтрига збереглася до кінця фільму. На прем'єрі було дуже багато військових... Підходили, дякували, фотографувалися разом.

– У вашому театрі частина працівників на фронті, хтось став активним волонтером... Бачу в соцмережах, театр часто організовує збори на закупівлю амуніції...

– Так, театр часто збирає кошти. Я і окремо допомагаю, і в складі театру – всім, чим ми з дружиною можемо, тим і намагаємося допомогти. Серед знайомих багато людей, які того чи іншого потребують, і ми докладаємо для цього максимум зусиль.

Грудень 2023

Тріумф долі

Марлен Дітріх Галини Стефанової й Алли Сергійко

Олександр Саква

В долі немає причин без мети зводити сторонніх.

Коко Шанель

Галину Стефанову в спектаклі «Марлені» (режисерка Анна Александрович) я бачив більше десяти років тому. Алу Сергійко у виставі під тією ж назвою (режисер Ігор Матіїв) – днями. Галина грала Дітріх на сцені Центру Курбаса, Алла грає в Театрі на Подолі. Та це не завадить поставити ці віддалені й зовсім різні роботи в одну порівняльну площину. Зате спостереження, як результат такого зіставлення, обіцяють бути змістовними – й не тільки щодо акторства. Гарант – сценічна якість образів.

Г'еса Крістіані Шерер (псевдонім – Теа Дорн) – конструктор, довільне припущення про неіснуючу в дійсності зустріч двох зірок німецького кіно – 90-літньої Марлен Дітріх і на рік молодшої Лені Ріфеншталь. Двобій «сексуального сфінкса» Марлен і «старої потвори» Лені, звісно, має свій сенс, однак нацистське тавро останньої визначає її позицію як етично програшну й для аналізу незважливо. Натомість вияв різності акторських тлумачень одного й того ж драматургічного матеріалу двома виконавицями – завдання інтригуюче. Якою ж є Марлен в кожній з акторок? На щастя, «вони навіть не родичі». Й на вторгнення Лені в їх усамітнений світ з перших секунд реагують різночесно.

Стефанова-Дітріх рвучко штурлює від себе «коричневу» нікчему Ріфеншталь, передовсім, сказати б, із переконань: бути поряд з подружкою Гітлера й пасією Геббельса цій Марлен огидно. Нацизм їй бридкий і ворожий. Сергійко-Дітріх теж повстає бурхливо проти появи в її паризькій квартирці на авеню Монтень режисерки-пройди, та не через світоглядні антипатії до оспівувачки рейху – вона, перш за все й в основному, захищає свій приватний простір. Звідси – відмінність сценічних трактувань Марлен.

Лені проникає до кінодіви з дикою ідеєю: переконати в тому, що вони мають зняти блокбастер про Пентесілею – владарку амазонок часів Трої: гроші дають лише за умови виконання головної ролі самою Дітріх. «Ми покажемо світові: нас списали передчасно!» І вся подальша дія – спроби Лені вирвати в Марлен згоду на спільну роботу. Тож вона негайно починає готувати кінопроби. Але дуже швидко з'ясовується: лінія оборони Марлен-Стефанової на атаки Ріфеншталь – клон зі способу жити, що зробив її леген-